

Ruimte voor Maasdriel - de Zandmeren

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

7 september 2007 / rapportnummer 1934-40

INHOUDSOPGAVE

1. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	1
2. LEESWIJZER.....	2
3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Achtergrond, probleemstelling en doel.....	2
3.2 Beleidskader	3
3.3 Te nemen besluit(en).....	3
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	3
4.1 Voorgenomen activiteit	3
4.2 Alternatieven en varianten.....	5
4.2.1 Referentiesituatie	5
4.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief.....	5
4.2.3 Varianten	6
5. MILIEUASPECTEN.....	7
5.1 Algemeen	7
5.2 Bodem en water.....	7
5.3 Natuur en landschap.....	9
5.4 Woon- en leefomgeving	10
5.4.1 Toename van het verkeer.....	10
5.4.2 Geluid en trillingen.....	10
5.4.3 Luchtkwaliteit	11
6. OVERIGE ONDERDELEN VAN HET MER.....	12

BIJLAGEN

1. Projectgegevens
2. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Het recreatiegebied De Zandmeren in de gemeente Maasdriel voldoet niet optimaal aan de eisen van verblijfs- en dagrecreatie. Ondernemer Niba B.V. wil De Zandmeren herontwikkelen. De herontwikkeling bestaat in hoofdlijnen uit het ontwikkelen van een 'waterfront Kerkdriel' (o.a. woningbouw, herinrichting terrein van de steenfabriek), nieuwe natuur en watergebonden recreatie. Onderdeel van het initiatief is het vergroten van de doorstroming bij hoogwater door het graven van een hoogwatergeul, verwijderen van dammen en maaiveldverlagingen. Voor de herontwikkeling van De Zandmeren wordt de procedure voor milieueffectrapportage¹ (m.e.r.) doorlopen². In dit richtlijnenadvies geeft de Commissie aan welke informatie het Milieueffectrapport (MER) moet bevatten. De gemeente Maasdriel treedt op als bevoegd gezag voor deze m.e.r.-procedure.³

De volgende punten zijn essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als het MER niet op onderstaande punten in gaat:

- een heldere beschrijving en onderbouwing van de voorgenomen activiteit, de doelstellingen van het voornemen, de samenhang tussen de verschillende onderdelen van het voornemen en de samenhang met de andere onderdelen van de integrale ontwikkelingsvisie "Ruimte voor Maasdriel" (plan Marensche Waard);
- een beschrijving van de benodigde ontgrondingen, de kwaliteit en kwantiteit van het vrijkomende materiaal en de wijze waarop dit materiaal wordt geborgen;
- inzicht in de gevolgen van het voornemen op de waterstand, de doorstroming en de sedimentatie-/erosieprocessen in de Maas onder gemiddelde en maatgevende omstandigheden;
- een goede en publieksvriendelijke samenvatting, voorzien van overzichtelijk en 'leesbaar' kaartmateriaal, om het MER toegankelijk te maken voor besluitvormers en insprekers.

¹ Voor technische informatie over de m.e.r.-procedure en de rol van de Commissie wordt verwezen naar bijlage 1.

² Het voornemen is m.e.r.-plichtig omdat sprake is van een ontgraving over een oppervlakte van meer dan 100 hectare (Besluit m.e.r., categorie C16.1) en de (mogelijke) berging van meer dan 500.000 m³ baggerspecie (Besluit m.e.r., categorie C18.3). Daarnaast is mogelijk sprake van plan-m.e.r.-plicht, indien een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet nodig blijkt. Met het doorlopen van de m.e.r.-procedure voor het besluit-m.e.r. wordt tevens voldaan aan de vereisten die voor een plan-m.e.r. gelden. Daarom wordt in het verdere advies alleen nog gesproken over milieueffectrapportage (m.e.r.) en milieueffectrapport (MER).

³ Wanneer er sprake is van berging van meer dan 500.000 m³ baggerspecie is de provincie Gelderland het bevoegd gezag voor deze m.e.r.-plichtige activiteit. In dat geval zal afstemming moeten plaatsvinden tussen de gemeente en de provincie over de coördinatie van de m.e.r.-procedure.

2. LEESWIJZER

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat dit advies **niet** zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de startnotitie moet worden gelezen. Aanvullend op de startnotitie doet de Commissie in hoofdstuk 3 aanbevelingen over de procedurele en beleidsmatige kaders van dit project. In hoofdstuk 4 geeft de Commissie advies over de uit te werken alternatieven en varianten. Hoofdstuk 5 behandelt de milieueffecten.

3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

3.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

In hoofdstuk 1 en 2 van de startnotitie is de aanleiding voor de integrale ontwikkelingsvisie “Ruimte voor Maasdriel” en van het planonderdeel De Zandmeren beschreven. De herontwikkeling van de Zandmeren komt voort uit de ontwikkelingsvisie, samen met onder andere ontwikkelingen in de Marensche Waard en kleinere deelprojecten.

Doordat de verschillende planonderdelen sterk samenhangen en onderdeel zijn van dezelfde visie is uit de startnotitie niet eenvoudig af te leiden over welke onderdelen in de onderhavige procedure besluitvorming plaatsvindt. De Commissie adviseert in het MER duidelijk en overzichtelijk aan te geven:

- met welk(e) doel(en) de integrale ontwikkelingsvisie is opgesteld;
- uit welke planonderdelen de ontwikkelingsvisie bestaat;
- welke ontwikkelingen deel uitmaken van het planconcept voor de Zandmeren en welke doelen met de verschillende onderdelen bereikt worden;
- welk(e) besluit(en) aan deze ontwikkelingen ten grondslag liggen.

Tussen de plannen voor de Zandmeren en voor de Marensche Waard bestaat een sterke samenhang. In feite gaat het om één plan, dat om praktische redenen is gesplitst in deelprojecten. De Commissie adviseert de samenhang tussen de deelprojecten in het MER te betrekken bij de afweging tussen alternatieven en varianten. Indien de voorziene m.e.r.-procedure voor de Marensche Waard gedurende het opstellen van het onderhavige MER gestart wordt, biedt dit naar het oordeel van de Commissie kansen om beide initiatieven te versterken, bijvoorbeeld in het proces van alternatievenontwikkeling.

3.2 Beleidskader

In hoofdstuk 3 van de startnotitie wordt ingegaan op het planologisch kader op Europees, nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau. Beschrijf in het MER de relevante randvoorwaarden uit deze beleidskaders en wet- en regelgeving en geef aan wat de consequenties voor (onderdelen van) de voorgenomen activiteit zijn.

Geef in het MER daarnaast aan tot welke uitgangspunten en randvoorwaarden de volgende beleidskaders leiden:

- Kaderrichtlijn Water
- Beleid tegen overstromingen (Hoogwaterrichtlijn EU, Nationaal Bestuursakkoord Water)
- Integrale Verkenning Maas 2

Leg ook de relatie tussen de voorgenomen activiteit en de uitwerking van plannen voor natuurvriendelijke oevers langs de Maas tussen Ammerzoden en Lith.

De Commissie adviseert om gegevens die nodig zijn in het kader van de Wtertoets in het MER op te nemen.

3.3 Te nemen besluit(en)

In hoofdstuk 8 van de startnotitie is de besluitvormingsprocedure en de relatie met de m.e.r.-procedure uiteengezet. Neem deze informatie over in het MER en geef aan welke besluiten voor de verschillende onderdelen van het voornemen genomen moeten worden. Geef aan welke instanties daarvoor het bevoegd gezag zijn.

Geef in het MER aan wat de relatie is met de besluitvorming over de andere onderdelen van de integrale ontwikkelingsvisie 'Ruimte voor Maasdriel'.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Voorgenomen activiteit

Het planconcept voor de Zandmeren bestaat uit een breed scala aan activiteiten. Deels komen deze activiteiten voort uit de wens om het gebied te ontwikkelen en deels vormen deze activiteiten randvoorwaarden om de gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken.

Uit de gewenste ontwikkelingen komt onder andere voort dat grondstoffwinning en berging van grond noodzakelijk is. Deze beide activiteiten vormen de aanleiding voor de m.e.r.-procedure. Het MER zal echter het geheel aan voorgenomen ontwikkelingen in het plangebied moeten beschrijven.

Voor het MER zijn de belangrijkste onderdelen van het voornemen:

- aanleg van een hoogwatergeul op het eiland van Alem;
- creëren van instroom-, doorstroom- en uitstroomopeningen in de Zandmeren (inclusief het verwijderen en doorsteken van dammen);
- bouw van water- en oevergebonden woningen en woningen op het terrein van de voormalige steenfabriek;
- aanleg nieuwe jachthavencapaciteit;
- verplaatsing van zandoverslagbedrijven van de Zandmeren naar een nieuwe locatie⁴;
- aanpassing van de infrastructuur in Kerkdriel;
- landschaps- en natuurontwikkeling, natuurvriendelijke oevers;
- verbetering van de waterkwaliteit in de Zandmeren;
- ontwikkelingen in de haven van Hedel, waaronder het verwijderen van slibdeposities.

Beschrijf in het MER de verschillende onderdelen van het voornemen, de onderlinge samenhang en de fasering van de uitvoering. Ga daarbij in op onderstaande aandachtspunten.

Grondstoffenwinning en berging

- Geef in het MER gegevens over de vrijkomende hoeveelheden materiaal, de kwaliteit hiervan (verontreinigingsgraad) en de herkomst en bestemming. Relevant hierbij zijn:
 - vrijkomende grond bij het graven van de nevengeul, het verwijderen van de dammen en het maken van de uitstroomopening;
 - verontreinigd materiaal bij de voormalige steenfabriek;
 - ontgravingen ter plaatse van de huidige zandoverslagbedrijven;
 - vrijkomend slib vanuit de haven van Hedel;
 - vrijkomend slib uit de jachthaven ter hoogte van de Zandstraat.
- Beschrijf, uitgaande van de informatie over de kwaliteit van het te bergen materiaal, welke wettelijke kaders van toepassing zijn en welke eisen aan de berging gesteld worden. Toon aan dat aan deze eisen voldaan wordt.
- Beschrijf waar de berging gepland is en op welke wijze de grond geborgen wordt.
- Geef aan op welke wijze de ontgravings-, verwerkings- en bergingswerkzaamheden worden uitgevoerd in plaats en tijd. Beschrijf de grondstromen en de logistiek zo concreet mogelijk vanuit de beleving van de omgeving.
- Geef aan welke tijdelijke en/of permanente depots (locatie, dimensies, te bergen materiaal) worden ingericht.
- Geef aan gedurende welke tijden de verwerking plaatsvindt en met welk transportmiddel en via welke route producten worden afgevoerd. Motiveer de keuze van de vervoerswijze in het licht van de bestemming van het product.
- Geef aan welke maatregelen worden voorzien om nadelige effecten van de winning en berging te beperken.

⁴ Uit informatie van het bevoegd gezag blijkt dat er nog geen definitief besluit is over de verplaatsing van de zandoverslagbedrijven. Als hierover tijdens het opstellen van het MER onduidelijkheid blijft bestaan dienen in het MER scenario's uitgewerkt te worden met en zonder verplaatsing van de bedrijven.

Gebiedsontwikkeling

- Geef de dimensies van de hoogwatergeul, de doorstroomopening(en) in de Zandstraat en de uitstroomopening naar de Maas.
- Geef aan tot welke gevolgen voor de beroeps- en recreatiescheepvaart deze aanpassingen leiden.
- Geef aan op welke locaties woningen en eventuele voorzieningen gepland zijn en om wat voor categorieën woningen (tijdelijk of permanent) en voorzieningen het gaat, voorzover dit relevant is voor de milieueffecten.
- Geef aan welke zandoverslagbedrijven verplaatst worden en naar welke nieuwe locatie. Beschrijf de ruimtelijke gevolgen voor zowel de huidige als de nieuwe locatie en de gevolgen voor de benodigde infrastructuur.
- Geef de locatie en dimensies van de jachthaven en andere aanpassingen ten behoeve van de ontwikkeling van het recreatiegebied.
- Ga in op de ontsluiting van de woningen, het bedrijventerrein en de recreatieve elementen (jachthavens, strandbad).
- Ga in op de te verwachten toename van bezoekersaantallen van het recreatiegebied en de daarvoor benodigde aanpassingen (onder andere in verband met bereikbaarheid en veiligheid).
- Geef aan welke gevolgen de gebiedsontwikkeling heeft voor de ruimtelijke ontwikkeling van het gebied tussen de kern van Kerkdriel en de Zandmeren.

Uit de startnotitie wordt niet duidelijk waaruit het onderdeel “haven Hedel” bestaat⁵. Geef in het MER duidelijkheid over dit deelproject en beschrijf de milieueffecten voorzover deze een relatie hebben met het plangebied (bijvoorbeeld vanwege de berging van het vrijkomende slib uit de haven).

4.2 Alternatieven en varianten

4.2.1 Referentiesituatie

Met de referentiesituatie wordt bedoeld de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkelingen in het studiegebied, waarmee de alternatieven in het MER worden vergeleken. In de startnotitie is deze situatie aangeduid als het nulalternatief. Onder autonome ontwikkeling wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Daarbij moet worden uitgegaan van huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten.

4.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief

De Commissie adviseert om het meest milieuvriendelijk alternatief (mma) te ontwikkelen door het MER te gebruiken als ‘ontwerpinstrument’ voor een (vanuit milieuoogpunt) optimale inrichting van het plangebied. Dit kan bereikt worden door de positieve en negatieve effecten van de verschillende onderdelen van het plan steeds in onderlinge samenhang te beschouwen. Beschouw daarbij niet alleen de onderdelen van het plan “de Zandmeren”, maar zo mogelijk ook de andere onderdelen van de integrale ontwikkelingsvisie Ruimte voor Maasdriel. Keuzes ten aanzien van de inrichting van de Zandmeren heb-

⁵ In de hoofdtekst is sprake van het verwijderen van slibdeposities, in bijlage 1c wordt gesproken over uitbreiding van de haven.

ben mogelijk (positieve of negatieve) gevolgen voor het plan Marensche Waard en andersom.

Elementen die bij de ontwikkeling van het mma verder een rol kunnen spelen zijn:

- maatregelen om de effecten op natuurwaarden (zoals broedvogels op het eiland van Alem) zoveel mogelijk te beperken;
- maatregelen ter beperking van de overlast voor omwonenden, recreanten en fauna ten gevolge van de winning, verwerking en berging van de grondstoffen);
- het maximaal benutten van de natuurpotenties van de Zandmeren;
- fasering van de uitvoering van de verschillende planonderdelen.

4.2.3 Varianten

Het voornemen bestaat uit veel verschillende planonderdelen. Voor deze planonderdelen zijn veelal verschillende uitvoerings- of inrichtingsvarianten mogelijk. Geef per planonderdeel aan welke variatiemogelijkheden er zijn, voorzover deze relevant zijn voor de beoordeling van milieueffecten. Motiveer de keuze van de beschreven variant of varianten. Om de variantkeuze hanterbaar en overzichtelijk te maken zou als basis voor de variantontwikkeling een indeling van planonderdelen gemaakt kunnen worden:

- blauwe planonderdelen (watergebonden activiteiten, inclusief winning en berging van grondstoffen);
- groene planonderdelen (landschaps- en natuurontwikkeling en daaraan gekoppelde recreatie);
- rode planonderdelen (woningbouw, bedrijvigheid, infrastructuur).

De Commissie adviseert om in het MER aan te geven of er buiten het graven van een nevengeul op het eiland van Alem alternatieve oplossingen zijn voor het bereiken van de gewenste waterstandverlaging met minder negatieve (milieu)effecten⁶.

Voor planonderdelen waarover nog onduidelijkheid bestaat, zoals de verplaatsing van de zandoverslagbedrijven en maatregelen aan de haven van Hedel, adviseert de Commissie de mogelijke scenario's te beschrijven en bij de beoordeling van effecten te betrekken.

⁶ Uit diverse inspraakreacties (zie bijlage 2) blijken zorgen over de gevolgen voor grondeigenaren en bewoners in Alem. In inspraakreactie 21 wordt maaiveldverlaging op het eiland van Alem genoemd als mogelijk alternatief voor de nevengeul.

5. MILIEUASPECTEN

5.1 Algemeen

De beschrijving van de milieugevolgen in de volgende paragrafen geldt:

- in aanvulling op of ter specificatie van hoofdstuk 6 van de startnotitie, waarin een aanzet tot te onderzoeken effecten is gegeven;
- voor zowel de referentiesituatie als voor de alternatieven, varianten en/of scenario's.

In hoofdstuk 6 van de startnotitie worden de milieuaspecten waarvoor de effecten worden onderzocht wel genoemd, maar niet uitgewerkt naar meetbare criteria. Omdat het MER handelt over een concreet (inrichtings)plan met kwantitatief bepaald gebruik zullen de effecten zoveel mogelijk kwantitatief bepaald moeten worden.

De begrenzing van het studiegebied moet zodanig worden gekozen dat alle effecten van de verschillende onderdelen van het voornemen in beeld worden gebracht, ook als deze effecten zich ruim buiten het plangebied voordoen (met name rivierkundige effecten).

Maak in het MER een duidelijk onderscheid tussen tijdelijke en permanente effecten en geef daarbij aan over welke periode de tijdelijke effecten zich voordoen.

5.2 Bodem en water

Bodem en grondwater

Beschrijf de bodemkundige en geologische opbouw van het gebied. Geef aan wat de huidige bodem- en grondwaterkwaliteit is en hoe deze zich zal ontwikkelen bij uitvoering van het voornemen.

Beschrijf in het MER de aanwezige bodemverontreinigingen ter plaatse van de voormalige steenfabriek en toon aan of sprake is van een mobiele of immobiele verontreiniging. Geef aan op welke manier de verontreiniging aangepakt wordt in het kader van de voorgenomen ontwikkelingen. Indien er sprake is van een mobiele verontreiniging moet hierbij ook rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat, door de ontgravingen ter plaatse van de huidige zandoverslagbedrijven, de grondwaterstroming verandert. Deze verandering van de lokale grondwaterstroming kan invloed hebben op de verspreiding van de mobiele verontreiniging. Het MER dient inzichtelijk te maken of dat kan gebeuren en hoe hier dan mee omgegaan zal worden.

Het slib dat in de haven van Hedel aanwezig is en daar de scheepvaart belemmert zal worden verwijderd. Het MER dient in te gaan op de kwaliteit van dit slib en de hoeveelheid die vrijkomt. Ook moet aangegeven worden waar het vrijkomend slib verwerkt of toegepast zal worden, waarbij vanzelfsprekend de kwaliteit van het slib in belangrijke mate bepalend is voor de verwerkingswijze.

De startnotitie spreekt over het bergen van schone grond. Het gaat echter om het bergen van grond met een "maaskwaliteit". Dat houdt in dat er ook verontreinigde grond geborgen zal worden. Het MER dient inzicht te geven in de kwaliteit van de te bergen gronden. Op basis van deze kwaliteit kan aangegeven worden welke toepassingsmogelijkheden er zijn, welke wettelijke kaders gelden voor de toepassing en wat de (tijdelijke en permanente) effecten kunnen zijn van de berging. Verder is het van belang dat het MER duidelijk aangeeft waar en op welke wijze de grond geborgen wordt.

Mogelijk zijn er nog andere verontreinigingsbronnen aanwezig in het gebied. Indien deze een belemmering kunnen vormen voor de voorgenomen ontwikkeling dient het MER aan te geven hoe met deze verontreiniging omgegaan zal worden.

Waterstand, doorstroming en geomorfologie

Beschrijf in het MER, naast de in de startnotitie genoemde aspecten, de invloed van het vergroten van de doorstroming ter hoogte van de Zandmeren op de waterstand, de doorstroming en de sedimentatie in de Maas en in de Zandmeren zelf⁷ (kwalitatief en kwantitatief). Beschrijf in het MER hoe met de te verwachten sedimentatie om moet worden gegaan en wat de gevolgen daarvan zijn.

Naast de waterstands-, doorstromings- en morfologische effecten die optreden als gevolg van de uiteenlopende activiteiten dient het MER in te gaan op:

- de benedenstroomse effecten op de waterstand;
- de risico's tijdens de werkzaamheden bij hoogwater, denk daarbij bijvoorbeeld aan:
 - de opstuwende werking van verhogingen, zoals werkwegen, verwerkingsplaatsen en tijdelijke opslag;
 - de kans op en gevolgen van erosie, sedimentatie en uitspoeling van verontreinigingen tijdens hoogwater (ook uit de tijdelijke depots);
 - onderbouw de berekende wijzigingen van de hoogwaterstand in de Maas als gevolg van de ingreep en geef ook het effect van de ingreep aan bij gemiddelde en lage Maaswaterstanden.
- (Nieuwe) zichtlijnen voor de scheepvaart.

Waterkwaliteit

Geef inzicht in de huidige waterkwaliteit van de Zandmeren en beschrijf de invloed van de alternatieven en varianten daarop. Schenk daarbij aandacht aan vertroebeling en de risico's van verspreiding van verontreiniging bij het verwijderen van verontreinigd slib.

Ga in op de verblijftijd van het water in de Zandmeren, de kans op stratificatie, de kans op algenbloei en de gevolgen van zowel (extreem) hoogwater als (extreem) laagwater.

In de huidige situatie komt in de zomerperiode blauwalgenbloei voor, waardoor de dagrecreatie negatief beïnvloed wordt. Geef in het MER aan in hoeverre het vergroten van de doorstroming de algenbloei in de zomerperiode kan

⁷ Uit diverse inspraakreacties (zie bijlage 2) blijken zorgen over de gevolgen van toename van stroming en golfwerking als gevolg van de herinrichting van het gebied, vooral voor ligplaatsen en bedrijven langs de Zandstraat.

voorkomen en welke (inrichtings)maatregelen daaraan verder kunnen bijdragen⁸.

Stabiliteit waterkeringen

Geef in het MER inzicht in de effecten van de maatregelen (vergravingen, bouwactiviteiten en/of aanleg van de nevengeul) op de stabiliteit van de waterkeringen onder maatgevende omstandigheden, de verandering in de hoeveelheid kwel onder verschillende omstandigheden in het aangrenzende binnendijkse gebied en de mogelijke gevolgen hiervan⁹.

5.3 Natuur en landschap

Gebiedsbescherming

Het plangebied bevindt zich in de nabijheid van deelgebieden van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal, met daarin de Vogelrichtlijngebieden Rijswaard, Fort St. Andries en Kil van Hurwenen (tevens Habitatrictlijngebied). Deze gebieden kunnen mogelijk door de activiteit beïnvloed worden, via veranderingen in het grondwaterregime of als gevolg van verstoring. Ga daarom na in hoeverre deze milieueffecten gevolgen kunnen hebben voor kwalificerende soorten en habitats binnen de aangegeven Natura 2000-gebieden. Neem de uitkomsten van deze verkenning op in het MER. Indien gevolgen voor kwalificerende soorten en habitats niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Kijk in dat geval ook naar de cumulatieve gevolgen van deze activiteit met andere activiteiten in de omgeving. Indien een passende beoordeling aan de orde is dient deze te worden opgenomen in het MER.

Binnen het plangebied liggen ecologische verbindingzones en zogenaamde verwevingsgebieden, die onderdeel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Geef in het MER onderbouwd aan welke gevolgen de voorgenomen activiteit kan hebben voor het functioneren van de verbindingzones en de verwevingsgebieden.

Soortbescherming

Beschrijf de beschermde soorten (flora en fauna) in het plangebied¹⁰ en geef aan wat de effecten van de voorgenomen activiteiten hierop zijn. Geef indien nodig aan welke mitigerende maatregelen kunnen worden genomen. Maak onderscheid tussen tijdelijke effecten in de uitvoeringsfase en permanente effecten. Ga na voor welke soorten eventueel een ontheffingaanvraag op grond van de Flora- en faunawet nodig is en of deze naar verwachting ook verleend zal worden.

Landschappelijke effecten

Beschrijf in het MER de veranderingen in de samenhang en visuele kenmerken van het landschap en de aantasting (inclusief mitigerende maatregelen) van cultuurhistorische, archeologische en aardkundige waarden. Geef naast een beschrijving van deze veranderingen ook op kaart en/of in beelden (bij-

⁸ Uit de indicatieve impressie van de haven van Hedel in bijlage 1c van de startnotitie leidt de Commissie af dat in deze haven mogelijk ook sprake is van een zwemstrand. Gezien het ontbreken van (door)stroming in deze haven zal de kans op algenbloei aldaar groot zijn.

⁹ In inspraakreactie 2 (bijlage 2) geeft het Waterschap Rivierenland aandachtspunten ten aanzien van de stabiliteit van de waterkeringen en toename van kwel. In inspraakreactie 26 wordt verder op basis van ervaring uit het verleden gewezen op het mogelijk ontstaan van “wellen en wateraders” in het buitendijkse gebied.

¹⁰ Uit inspraakreactie 15 (bijlage 2) van Rijkswaterstaat blijkt dat recente natuurgegevens voor handen zijn, waarmee de informatie uit de startnotitie kan worden aangevuld.

voorbeeld met fotomontages) aan welke veranderingen plaatsvinden in de specifieke kenmerken en waarden van het landschap, de cultuurhistorie, de geomorfologie en de archeologie. Ga daarbij specifiek in op de beeld dragers en zichtlijnen van het landschap. Geef tevens aan door welke maatregelen de specifieke kenmerken en waarden kunnen worden versterkt.

5.4 Woon- en leefomgeving

5.4.1 **Toename van het verkeer**

Ten behoeve van de ontsluiting van de nieuwe woningen en de uitbreiding van de recreatieve mogelijkheden zal de infrastructuur in en nabij het plangebied worden aangepast. Motiveer in het MER op basis van een verkeerskundige analyse de keuzes die daarbij gemaakt worden. Geef daarbij inzicht in:

- de verwachte toename van het (gemotoriseerde) verkeer na realisatie van de woningen en de recreatieve voorzieningen;
- de te verwachten afname van het (vracht)verkeer na het verplaatsen van de zandoverslagbedrijven;
- in hoeverre de bestaande infrastructuur is berekend op de veranderingen in het verkeersaanbod;
- welke eventuele nieuwe of aanvullende verkeerskundige maatregelen nodig zijn en tot welke extra verkeerskundige effecten dit leidt.

Geef in het MER verder inzicht in de toename van het scheepvaartverkeer tijdens de uitvoeringsperiode en de overige transportbewegingen in verband met de afvoer van gewonnen delfstoffen en de aanvoer van de te bergen specie van elders.

5.4.2 **Geluid en trillingen**

Geluidhinder

Geef in het MER voor de uitvoeringsfase inzicht in:

- de geluiddimmissie (equivalente geluidniveaus en maximale (piek)geluidsniveaus) bij de geluidgevoelige bestemmingen als gevolg van de geluidemissie binnen het plangebied. Maak daarbij onderscheid in het geluid dat door de zandwinning zelf wordt veroorzaakt en het geluid dat door de verkeersaantrekkende werking ten gevolge van aan- en afrijdend vrachtverkeer en schepen wordt veroorzaakt;
- de duur van deze geluidbelastingen per fase;
- de geluidemissie van de bepalende installaties. Geef daarbij afwegingen op basis van de Best Beschikbare Technieken.

Geef in het MER voor de fase na de uitvoering inzicht in:

- de toename van de geluidbelasting als gevolg van de toename van het verkeer door de woningbouw en de uitbreiding en vergroting van de recreatieve mogelijkheden;
- mogelijke mitigerende maatregelen;
- de afname van de geluidbelasting als gevolg van het verplaatsen van de zandoverslagbedrijven.

Laagfrequent geluid

Bij de toepassing van verwerkingsinstallaties zal ook de laagfrequente geluidemissie¹¹ ten gevolge van (ontwaterings)zeven een rol van betekenis kunnen spelen. Geef in dat geval aan wat de te verwachten laagfrequente geluidsniveaus zijn in de woonomgeving en welke mitigerende maatregelen zullen worden getroffen.

Trillingen

Trillinghinder is alleen te verwachten in de uitvoeringsfase als vrachtwagens op korte afstand langs woningen rijden. Geef, indien dit niet te vermijden is, aan wat te verwachten trillingniveaus in woningen zijn. Ga daarbij uit van een grof naar fijn benadering¹². Als op basis van worstcase aannamen en expert judgement geen onacceptabele voelbare trillingniveaus verwacht worden, is een gedetailleerde bepaling van de trillingniveaus niet noodzakelijk. Geef zo nodig de te treffen mitigerende maatregelen.

5.4.3

Luchtkwaliteit

Beschrijf de tijdelijke effecten van het voornemen op concentraties fijn stof (PM₁₀) en NO₂, veroorzaakt door de emissies van vrachtwagens, schepen en verwerkingsinstallaties in relatie tot de heersende achtergrondconcentraties in de directe omgeving.

Beschrijf de permanente effecten op concentraties fijn stof (PM₁₀) en NO₂, veroorzaakt door de toe- en afname van het gemotoriseerd verkeer.

Toets de resultaten aan de normen uit het Besluit Luchtkwaliteit 2005.

Indien de Wet luchtkwaliteit in werking is getreden ten tijde van het vaststellen van het bestemmingsplan, is deze wet het toetsingskader.

Stofhinder

Stofhinder in de uitvoeringsfase kan voorkomen worden door mitigerende maatregelen zoals nathouden van werkwegen, besproeien van zandopslaglocaties of het toepassen van stofschermen, afdekbare laadbakken van vrachtwagens e.d. Geef in het MER aan welke maatregelen getroffen zullen worden. Geef daarnaast inzicht in de effecten van de verplaatsing van de zandoverslagbedrijven op stofhinder op de huidige en potentiële nieuwe locatie(s).

¹¹ Men spreekt over laagfrequent geluid bij frequenties tot ca. 100 Hz. Naast het horen kan er bij laagfrequent geluid ook (in meer of mindere mate) sprake zijn van "beleven" van het geluid als druk op de oren, ogen of buik. Laagfrequent geluid kenmerkt zich onder andere door een goede geluidsoverdracht (dat wil zeggen weinig demping) over grote afstand. Vanwege deze combinatie kan laagfrequent geluid ten gevolge van zeefinstallaties relevant zijn voor afstanden tot 500 à 1000 meter, afhankelijk van omvang en trilfrequentie van de desbetreffende zeef. Indien het niveau van het laagfrequente geluid hoger is dan de gehoordrempel kan er al sprake zijn van hinder. Indien er derhalve sprake is van waarneembaar laagfrequent geluid, zijn de reacties ook relatief heftig, in tegenstelling tot geluid bij hogere frequenties. Bij laagfrequent geluid kan er ook sprake zijn van secundaire effecten in de vorm van (zichtbaar) trillende objecten en hoorbaar geluid vanwege in trilling gebrachte ramen, kopjes en dergelijke.

¹² Optredende trillingniveaus zijn afhankelijk van de bron (type voertuig, rijnsnelheid, wegdek(on)effenheid), van de overdracht (afstand, bodemtype) en van de ontvanger (type fundering, vloertype (beton, hout), vloeroverspanningen). Kortom vele factoren zijn bepalend voor de optredende trillingniveaus.

6. OVERIGE ONDERDELEN VAN HET MER

Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

Vorm en presentatie

In het MER dient recent kaartmateriaal met een duidelijke legenda te worden gebruikt. Op minstens één kaart moeten alle topografische namen goed leesbaar zijn weergegeven die in het MER worden gebruikt. Maak zoveel mogelijk gebruik van visualisaties om de landschappelijke inpassing van de alternatieven te illustreren.

Overig

Voor de onderdelen “vergelijking van alternatieven”, “leemten in milieu-informatie” en “evaluatieprogramma” heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Niba N.V.

Bevoegd gezag: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maasdriel

Besluit: Wijziging bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C16.1, C18.3

Activiteit: Gebiedsontwikkeling 'De Zandmeren', inclusief ontgroning en berging van baggerspecie.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. De lijst met inspraakreacties en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: Staatscourant nr. 102, 31 mei 2007

advies aanvraag: 25 mei 2007

ter inzage legging: 31 mei 2007 tot en met 12 juli 2007

richtlijnenadvies uitgebracht: 7 september 2007

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. J.A. Huizer

drs. P.J. Jongejans (werkgroepsecretaris)

drs. J.A.A.M. Leemans

drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

ir. J.H.A. Wijbenga

drs. F. Wijnants

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. Kamer van Koophandel Rivierenland, Tiel
2. Waterschap Rivierenland, Tiel
3. J. van Sonsbeek, Alem
4. Vitens Gelderland, Arnhem
5. Watersportvereniging 't Stik Hedel, Hedel
6. Koninklijk Nederlands Watersport Verbond, Nieuwegein
7. T. Brekelmans, Maren-Kessel
8. J.P.A. Hooijmans, Velddriel
9. R. Leenders, Kerkdriel
10. Seijsener Rekreatietechniek BV, Zaandam
11. Hengelsportvereniging De Alver, Alem
12. G.J.A.M. van Halteren, namens het bestuur van Jachtclub Hedel, Hedel
13. Dienst Landelijk Gebied Gelderland, Arnhem
14. Gelderse Milieufederatie (GMF), Arnhem
15. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat Limburg, Maastricht
16. C.A.M. Oomen, Kerkdriel
17. A.M.M. van Gessel, Kerkdriel
18. P.C.M. Tuin, L.M.H. Peters en A. Malherbe, Kerkdriel
19. Maas Recreatie Bedrijfsmakelaardij, Veghel
20. D.A.M. Toonen, Alem
21. M.G.H. van Mil, lijst met 9 handtekeningen, Alem
22. Rundveebedrijf H.R. van Oers, Alem
23. Watersportvereniging De Zandmeren, Kerkdriel
24. J.A.M. van Oers, namens familie Van Oers-Goesten, Amsterdam
25. J.W.A.J. van Heel, Alem
26. A. van Boxtel, lijst 322 handtekeningen, Alem

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Ruimte voor Maasdriel - de Zandmeren

Niba NV wil het recreatiegebied De Zandmeren bij Kerkdriel herontwikkelen voor wonen, werken, recreatie en natuur. Voorwaarde daarvoor is een waterstandverlaging in de Maas, waarvoor ontgroning en berging van baggerspecie nodig is. Ten behoeve van de bestemmingsplanwijziging wordt de m.e.r.-procedure doorlopen. De gemeente Maasdriel treedt op als bevoegd gezag voor deze m.e.r.-procedure.

ISBN: 978-90-421-2146-1